

## บทที่ 1

### บทนำ

#### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันได้มีการนำเอาคอมพิวเตอร์มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพของงานและองค์กรอย่างแพร่หลายในสถานบริการสุขภาพ เพราะคอมพิวเตอร์จะช่วยให้งานบันทึกทางการแพทย์มีความครบถ้วนและสมบูรณ์ ทั้งยังเป็นการประหยัดเวลาจากการที่ป้อนข้อมูลได้ง่าย นอกจากนี้แล้วยังได้มีการพัฒนาคอมพิวเตอร์เพื่อนำมาใช้ทางการแพทย์ ไม่ว่าจะเป็นการตรวจเพื่อติดตามอาการผู้ป่วย การเขียนประวัติ การจัดตารางการปฏิบัติงาน การฝึกอบรม และการประเมินผล คอมพิวเตอร์สามารถที่จะช่วยในการตัดสินใจทำให้พยาบาลมีเวลามากขึ้น ข้อดีของคอมพิวเตอร์อีกอย่างหนึ่งคือ ช่วยลดความผิดพลาดจากการเขียนเนื่องจากมีระบบตรวจสอบความผิดพลาดบางประการด้วยคอมพิวเตอร์ที่ดีกว่าการตรวจสอบแบบเดิมที่กระทำด้วยมือ (Sullivan & Decker , 1988) การที่พยาบาลได้ใช้คอมพิวเตอร์ในการทำงานอยู่เป็นประจำจะทำให้พยาบาลมีเวลาในการดูแลผู้ป่วยได้มากขึ้น และคอมพิวเตอร์ยังช่วยให้ผู้บริหารทางการแพทย์สามารถที่จะจัดการงานในด้านบริหารและการพัฒนาบุคลากรได้ดีขึ้น (Blackwell , 1994) สำหรับประเทศไทยได้มีการนำเอาคอมพิวเตอร์มาประยุกต์ใช้ในงานด้านต่างๆ เช่น การเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผล การสืบค้นข้อมูล และการติดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอกองค์กร สามารถที่จะกระทำการต่างๆได้อย่างรวดเร็ว มีความแม่นยำสูง เพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ และยังเป็นการพัฒนาคุณภาพของการให้บริการในด้านความสะดวกรวดเร็ว ลดข้อผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้น (ปานเนตร ปางพุฒิพงศ์ , 2539 )

กระทรวงสาธารณสุขได้เริ่มนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้เพื่อพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารสาธารณสุขนับตั้งแต่แผนพัฒนาสาธารณสุขฉบับที่ 4 ( พ.ศ. 2520 - 2524 ) ต่อเนื่องเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันอยู่ในช่วงแผนพัฒนาสาธารณสุขฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) โดยเร่งให้มีการพัฒนาข้อมูลข่าวสารสาธารณสุขและระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ให้มีการประสานงานด้านข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานสาธารณสุขได้อย่างแพร่หลายและครอบคลุมทั่วประเทศภายในปี พ.ศ. 2541 (สำนักงานนโยบายและแผนสาธารณสุข , 2537 อ้างในปานเนตร ปางพุฒิพงศ์ 2539) มีโครงการต่างๆสำหรับดำเนินการเพื่อพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์ในหน่วยงานของสถานบริการทาง

สุขภาพ เช่น การนำมาใช้ในงานครุภัณฑ์ของโรงพยาบาลในกระทรวงสาธารณสุข งานเวชระเบียน และงานเภสัชกรรมโรงพยาบาลศรีนครินทร์ งานฐานข้อมูลสำหรับงานรังสีวิทยาในโรงพยาบาล มะการักษ์ หรืองานฐานข้อมูลเพื่องานรังสีรักษามหาวิทยาลัยขอนแก่น หรือการนำมาใช้ในงาน เวชระเบียน งานเภสัชกรรม งานการเงินผู้ป่วยใน งานคลังเลือด งานรายงานผลการตรวจทางห้อง ปฏิบัติการพยาธิวิทยา และระบบรับ/ส่งข้อมูลผู้ป่วยในโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ เป็นต้น แม้ว่า จะมีโครงการต่างๆมากมายสำหรับการพัฒนาเพื่อการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้งานเพื่อให้เป็นไป ในทิศทางเดียวกัน แต่การทำงานยังเป็นไปในลักษณะของการวิจัยและพัฒนาที่ยังไม่มีคำตอบ ความก้าวหน้ายังเป็นไปได้ค่อนข้างล่าช้า การใช้งานส่วนใหญ่ยังอยู่ในขั้นเริ่มต้น มีการใช้งาน ด้านการเงินมากกว่าการใช้จัดเก็บข้อมูลของผู้รับบริการ โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อลดงานเอกสารลง (ณรงค์ เวศนารัตน์ , 2537 )

จากการสำรวจเบื้องต้นของผู้วิจัยเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการของ โรงพยาบาลทั่วไป กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 55 แห่ง ระหว่างเดือน ตุลาคม - พฤศจิกายน พ.ศ. 2539 พบว่าส่วนใหญ่มีการนำมาใช้ในงานบริการส่วนหน้า เช่น งานเวชระเบียน งานพัสดุ งานคลังยา และงานการเจ้าหน้าที่ เป็นต้น มีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในทุกหอผู้ป่วยของ โรงพยาบาล เพียงร้อยละ 8.82 จากจำนวนโรงพยาบาลทั้งหมดที่สำรวจได้ โดยนำมาใช้ในการ รักษาพยาบาลบางงานที่มีฐานข้อมูลเป็นจำนวนมาก เช่น งานห้องผ่าตัด งานวิสัญญี งานห้อง คลอด งานหอผู้ป่วยหนัก และในงานคลินิกพิเศษบางแห่ง เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 22.06 นอกจากนี้ ธีรชาติ เก่งการพานิช (2540) ได้ทำการรวบรวมข้อมูลจากผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการใช้ คอมพิวเตอร์ในงานข้อมูลสาธารณสุข ของหน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งจัดโดยคณะ สาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ระหว่างเดือนมีนาคม - กรกฎาคม พ.ศ. 2538 จำนวน 357 คน พบว่าส่วนใหญ่ใช้คอมพิวเตอร์ในการพิมพ์งาน (ร้อยละ 96.39) จัดเก็บเอกสาร (ร้อยละ 92.55) และตกแต่งกราฟฟิคเพื่อนำเสนองาน (ร้อยละ 71.43) ซึ่งส่วนใหญ่สามารถใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ได้แต่เขียนโปรแกรมไม่ได้ ข้อมูลเหล่านี้ได้บอกให้ทราบเบื้องต้นว่าการทำงานของ คอมพิวเตอร์ของ โรงพยาบาลต่างๆยังอยู่ในระยะเริ่มต้นของการพัฒนา เมื่ออยู่ในระยะเริ่มต้นก็จะต้องมีการพัฒนา ต่อไปเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในหน่วยงานของรัฐตามมติคณะรัฐมนตรีนับตั้งแต่ พ.ศ. 2540 เป็นต้นไปที่จะให้มีการใช้งานเต็ม รูปแบบ มีการเชื่อมโยงเครือข่ายของระบบคอมพิวเตอร์ทั้งภายในและระหว่างหน่วยงานของรัฐ (ครวัชิต มาลัยวงศ์ , 2539 )

รุ่ง แก้วแดง (2540) ได้กล่าวถึงปัญหาด้านองค์ประกอบ 3 ประการของคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้งาน ไม่ว่าจะเป็นด้านวัสดุอุปกรณ์ (hardware) ที่ปัจจุบันมีอยู่อย่างหลากหลายและแตกต่างกันอย่างมาก ทำให้การที่จะนำมาใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพนั้นสามารถกระทำได้อย่างจำกัด หรือปัญหาด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (software) ที่ไม่เอื้อต่องานทุกประเภทได้อย่างครอบคลุม ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มีการใช้ภาษาคอมพิวเตอร์แตกต่างกันและไม่สามารถนำมาใช้สนับสนุนงานที่คล้ายคลึงกันได้ สุดท้ายเป็นปัญหาทางด้านบุคลากร (peopleware) ที่เกี่ยวข้องกับการใช้งาน ทั้งการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางคอมพิวเตอร์ และถึงแม้ว่าปัจจุบันนี้คอมพิวเตอร์จะได้มีการนำมาใช้ในงานอย่างกว้างขวางแต่ก็มีบุคลากรบางส่วนที่ยังไม่คุ้นเคยและกังวลที่จะต้องเกี่ยวข้องและเป็นผู้ที่ต้องใช้งานด้วยตนเอง ซึ่งปัจจัยทางด้านบุคลากรถือเป็นประเด็นสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้งาน เพราะถึงจะมีอุปกรณ์ที่ทันสมัยและมีโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพ แต่ถ้าบุคลากรที่เกี่ยวข้องไม่มีความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานให้สอดคล้องกับการพัฒนาที่เกิดขึ้น ก็จะทำให้คอมพิวเตอร์นั้นมีประโยชน์เสมือนเป็นเครื่องพิมพ์ดีดอัตโนมัติ เครื่องบันทึกข้อมูล และเครื่องเล่นเกมสราคาแพงเท่านั้นไม่อาจช่วยในการพัฒนาองค์กรได้อย่างแท้จริง

นอกจากนี้แล้ว ครรชิต มาลัยวงศ์ (2540) ยังได้เน้นการเตรียมคนเพื่อการเปลี่ยนแปลงสำหรับการพัฒนาเพื่อการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้งานคือ การเตรียมคนทางด้านความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง และทัศนคติของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้งาน ดังนั้นนอกจากจะต้องมีการพัฒนาทางด้านความรู้ความเข้าใจของผู้ใช้เพื่อที่จะใช้ให้ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพแล้วยังจะต้องมีการเตรียมการเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติที่ถูกต้อง เพราะการนำเอาคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้งานบรรยากาศในการทำงานของบุคลากรก็จะเปลี่ยนแปลงไป บุคลากรจะต้องเผชิญกับวัตถุใหม่ๆ เทคนิคใหม่ มีการปรับตัวอย่างมาก โดยเฉพาะในด้านความเชื่อ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการทำงาน ( Gundry , 1985 cited in Mill , Romano , & Heller , 1996 ) ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าสิ่งสำคัญที่จะกระทบต่อบุคลากรเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงคือ ระบบจิตวิทยาขององค์กร ที่เรียกว่าพฤติกรรมทางสังคมภายในองค์กร และประเด็นสำคัญของความสำเร็จในการนำระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาก็คือ การยอมรับของบุคลากรภายในองค์กร ( Mill , Romano , & Heller , 1996) เมื่อบุคลากรมีความพร้อมและยอมรับในการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้งาน จนเกิดเป็นความตั้งใจที่จะนำไปสู่พฤติกรรมการนำคอมพิวเตอร์ใช้ในงานจริง จึงจะนับได้ว่าสิ่งที่ได้พัฒนานั้นจะให้ผลบรรลุตามเป้าหมายขององค์กร (เกียรติศรี สารานุกรม , 2539 ; Devenport , 1996 cited in Simpson,

1996 ; Kempton , 1996 )

เนื่องจากการใช้คอมพิวเตอร์ของบุคลากรในโรงพยาบาลสำหรับใช้ในงานบริการสุขภาพ นั้น ถือเป็นพฤติกรรมที่อยู่ในความควบคุมของพยาบาลอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งพยาบาลนับ เป็นบุคลากรที่มีจำนวนมากที่สุดในโรงพยาบาล การที่จะทำให้พยาบาลนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ ในงานบริการสุขภาพนั้น จำเป็นต้องเข้าใจปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้คอมพิวเตอร์ การศึกษาเกี่ยว กับการใช้คอมพิวเตอร์ที่มีอยู่เป็นการศึกษาประเด็นโดยทั่วไปโดยไม่มีการนำทฤษฎีมาเป็นกรอบใน การอธิบาย ผู้วิจัยจึงสนใจเลือกให้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ของไอเซ็น และฟิชไบน์ (Ajzen & Fishbein , 1980) มาเป็นกรอบในการศึกษา เนื่องจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลเป็นทฤษฎีทาง พฤติกรรมที่อธิบายถึงปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมของบุคคลโดยกล่าวว่า ปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรม ของบุคคลที่ดีที่สุด คือ ความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมนั้น โดยบุคคลจะแสดงพฤติกรรมออกมาใน ลักษณะที่สอดคล้องกับความตั้งใจที่มีอยู่ ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ประการ คือ ทศนคติที่มีต่อ พฤติกรรม (attitude toward behavior) และบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง (subjective norms) ที่ เกี่ยวกับการกระทำพฤติกรรม ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาที่ใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลเพื่อ ให้อธิบายปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจใช้คอมพิวเตอร์ในต่างประเทศ เช่น การศึกษาของ ฮีเบิร์ต และเบนบาซาท (Hebert & Benbasat , 1994) ที่พบว่าทัศนคติที่จะใช้คอมพิวเตอร์และบรรทัดฐาน ของกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ในงานของพยาบาลมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจและ การนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับในประเทศไทยไม่มีรายงานการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล อธิบายปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจใช้คอมพิวเตอร์ แต่พบว่ามีรายงานการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลอธิบายปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจในด้านอื่นๆ เช่น การศึกษา ของ อรุณศรี คำแกม (2537) ที่พบว่า ทศนคติและบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงต่อการถามครูในชั้น เรียนเป็นปัจจัยที่กำหนดความตั้งใจต่อการถามครูในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาใน จังหวัดร้อยเอ็ด และยังพบอีกว่าความตั้งใจในการถามครูมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการถามครู ในชั้นเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือจากการศึกษาของ ศรีสุดา โกลา (2541) ที่ได้ใช้ทฤษฎี การกระทำด้วยเหตุผลศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้ถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันการ ติดเชื้อเอดส์ของเด็กวัยรุ่นชาย โดยพบว่าทัศนคติต่อการใช้ถุงยางอนามัยและบรรทัดฐานของกลุ่ม อ้างอิงเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยกับหญิงคนรักมีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัย กับหญิงคนรักเพื่อป้องกันการติดเชื้อเอดส์ของเด็กวัยรุ่นชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยทัศนคติ ต่อความตั้งใจใช้ถุงยางอนามัยมีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัยมากกว่าบรรทัดฐาน

ของกลุ่มอ้างอิงต่อการใช้ถุงยางอนามัยกับหญิงคนรักเพื่อป้องกันการติดเชื้อเอดส์ของเด็กวัยรุ่น

โรงพยาบาลหนองคายเป็นโรงพยาบาลทั่วไปในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีจำนวนเตียงที่สามารถรับผู้ป่วยไว้รักษาภายในโรงพยาบาล 324 เตียง ให้บริการตรวจวินิจฉัยโรค การรักษาพยาบาล การส่งเสริมและฟื้นฟูสภาพทั้งในประเภผู้ป่วยในและผู้ป่วยนอก เป็นแหล่งรวบรวมสถิติการศึกษา ค้นคว้า และวิจัย เพื่อพัฒนางานทางด้านการรักษาพยาบาล รวมทั้งร่วมมือให้การรักษาระบบหน่วยสาธารณสุขเคลื่อนที่ การตรวจเยี่ยมผู้ป่วยตามบ้าน การรักษาพยาบาลในท้องที่ห่างไกล ด้วยวิทยุและให้การสนับสนุนในด้านต่างๆแก่โรงพยาบาลชุมชนที่เป็นลูกข่ายในการแบ่งเขตบริการตามโครงการพัฒนาศถานบริการสาธารณสุข และจากการที่โรงพยาบาลหนองคายตั้งอยู่ในเขตที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว มีนักธุรกิจและนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้เดินทางเข้ามาหลังจากที่มีการเปิดสะพานมิตรภาพ ไทย-ลาว ในจังหวัดหนองคาย เมื่อปี พ.ศ. 2537 ส่งผลให้งานด้านสาธารณสุขมีการขยายตัว ต้องให้บริการประชาชนที่ป่วยด้วยโรคที่ซับซ้อนและหลากหลาย ทำให้มีข้อมูลของการให้บริการและการดำเนินงานเป็นจำนวนมาก ดังนั้นการนำเอาคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้จะเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนางานและการให้บริการให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลเพิ่มมากยิ่งขึ้น แต่ในช่วงแรกของการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้งานบริการสุขภาพของโรงพยาบาลหนองคายจะเน้นในงานรวบรวมข้อมูล ซึ่งในจุดที่พยาบาลต้องรับผิดชอบเป็นผู้ใช้งานด้วยตนเองนั้น คือ งานห้องคลอด และงานห้องผ่าตัด จากการสังเกตและสอบถามพยาบาลห้องคลอดพบว่า พยาบาลบางส่วนยังคงชินที่จะบันทึกข้อมูลด้วยวิธีการเดิมและไม่ได้มีการเตรียมความรู้ทางคอมพิวเตอร์ให้แก่พยาบาลอย่างเพียงพอทำให้ไม่มั่นใจที่จะใช้งาน รวมทั้งโปรแกรมที่ใช้ไม่ได้เอื้อประโยชน์และครอบคลุมในงานทุกประเภท ดังนั้นการบันทึกข้อมูลจึงมีทั้งการบันทึกลงบนคอมพิวเตอร์และการบันทึกด้วยวิธีการเขียน เกิดความซ้ำซ้อนในงานขึ้นทำให้ผู้ใช้หันกลับไปใช้วิธีการบันทึกข้อมูลด้วยการเขียนแบบเดิม

ปัจจุบันการใช้คอมพิวเตอร์ที่เป็นระบบคอมพิวเตอร์เครือข่ายของโรงพยาบาลหนองคายมีอยู่เฉพาะในงานของฝ่ายเวชระเบียน ฝ่ายเภสัชกรรม และฝ่ายการเงิน ส่วนในงานอื่นๆนั้นไม่ได้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ประกอบด้วยการใช้งานใน ฝ่ายธุรการ ฝ่ายพัสดุ ฝ่ายเวชกรรมสังคม สำนักงานพยาบาล สำนักงานแพทย์ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายสุศึกษาและประชาสัมพันธ์ ฝ่ายโภชนาการ ฝ่ายทันตกรรม งาน ภาพถ่ายบำบัด งานห้องตรวจโรคผู้ป่วยนอก งานอุบัติเหตุ - อุบัติเหตุ และงานปฏิบัติการชันสูตร ที่ผู้ใช้งานส่วนใหญ่ไม่ใช่พยาบาล จากการที่กองการพยาบาลสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ได้จัดทำโครงการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารเพื่อการจัดการบริการพยาบาลของสถานบริการสาธารณสุข (พ.ศ. 2539 - 2544) ซึ่งเน้นที่กลุ่มงานการพยาบาล

โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลชุมชนในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยดำเนินการทดลองพัฒนาระบบฯ ในปีงบประมาณ 2540 และจะขยายผลการดำเนินงานให้แล้วเสร็จภายในปีงบประมาณ 2544 เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลหนองคายจึงได้จัดทำโครงการ การพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารเพื่อการจัดการบริการพยาบาล (กลุ่มงานการพยาบาลโรงพยาบาลหนองคาย , 2539) โดยคาดว่าจะดำเนินการจัดสรรคอมพิวเตอร์ตามหอผู้ป่วยในและงานการพยาบาลเฉพาะสาขารวมทั้งสิ้น จำนวน 20 เครื่อง แต่เนื่องจากคอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์ที่มีราคาแพง ดังนั้นจึงต้องอาศัยวิธีการและการวางแผนในการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพจึงจะประสบความสำเร็จในการนำเข้ามาใช้งาน และการที่ทราบว่าบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้งานมีความเชื่ออย่างไรนั้นจะเป็นประเด็นสำคัญที่ช่วยให้การวางแผนและการดำเนินงานถูกต้องตรงประเด็นมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ บรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง และความตั้งใจที่จะใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลหนองคาย ที่ผู้วิจัยปฏิบัติงานอยู่ เนื่องจากบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในระยะแรกของการพัฒนาเพื่อการนำมาใช้ในงานบริการสุขภาพของโรงพยาบาลหนองคายคือ พยาบาลวิชาชีพที่เป็นพยาบาลประจำการ ซึ่งคาดว่าจะช่วยให้ทราบถึงความตั้งใจและจะนำไปสู่ความเข้าใจในพฤติกรรมการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพได้ดีขึ้น เพื่อที่จะนำไปใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวางแผนและแก้ปัญหาในการดำเนินงานเพื่อการนำเข้ามาใช้งานได้ และอาจใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเพื่อการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้งานในโรงพยาบาลอื่นๆ ได้อย่างเหมาะสมต่อไปในอนาคต

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงทัศนคติที่จะใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลหนองคาย
2. เพื่อศึกษาถึงบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลหนองคาย
3. เพื่อศึกษาถึงความตั้งใจที่จะใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลหนองคาย
4. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับความตั้งใจ และความสัมพันธ์ระหว่างบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงกับความตั้งใจที่จะใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลหนองคาย

### คำถามการวิจัย

1. ทัศนคติต่อการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลหนองคาย เป็นอย่างไร
2. บรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงต่อการใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลหนองคาย เป็นอย่างไร
3. ความตั้งใจที่จะใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลหนองคาย เป็นอย่างไร
4. ทัศนคติและความตั้งใจที่จะใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลหนองคาย มีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร
5. บรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงและความตั้งใจที่จะใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลหนองคาย มีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร

### สมมติฐานการวิจัย

1. ทักษะมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลหนองคาย
2. บรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลหนองคาย

### ขอบเขตการวิจัย

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาถึงทัศนคติ บรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง และความตั้งใจที่จะใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลหนองคาย ระหว่างเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2543

### คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย

**ทัศนคติ** หมายถึง ความเชื่อและความรู้สึกของพยาบาลวิชาชีพที่จะใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพว่าเป็นไปในทางบวกหรือทางลบ ซึ่งทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมนี้ประกอบด้วย ความเชื่อเกี่ยวกับผลที่จะใช้คอมพิวเตอร์และการประเมินคุณค่าที่จะใช้คอมพิวเตอร์ ทัศนคติที่จะใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพ ประกอบไปด้วยทัศนคติในด้าน ความมีประสิทธิภาพ ความเร็ว การควบคุมต้นทุน ธรรมชาติประโยชน์ ความทนทาน และการกระตุ้นให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของคอมพิวเตอร์ วัดโดยใช้แบบสอบถามทัศนคติที่จะใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของไอเซนและฟิชไบน์ (Ajzen & Fishbein , 1980)

**บรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง** หมายถึง ความเชื่อของพยาบาลวิชาชีพที่มีต่อความคาดหวังของกลุ่มอ้างอิงที่มีความสำคัญต่อพยาบาลวิชาชีพ อันได้แก่ ผู้อำนวยการโรงพยาบาล หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วย/หัวหน้างาน พยาบาลวิชาชีพ พยาบาลเทคนิค/ผู้ช่วยพยาบาล สมาคมพยาบาล และสภาการพยาบาล มีความคาดหวังว่าตนสมควรใช้หรือไม่สมควรใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพ บรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงนี้ประกอบด้วย ความเชื่อเกี่ยวกับความคาดหวังของบุคคลต่างๆในกลุ่มอ้างอิงว่าตนสมควรหรือไม่สมควรใช้คอมพิวเตอร์ และแรงจูงใจที่จะปฏิบัติตามความคาดหวังของกลุ่มอ้างอิงที่มีความสำคัญต่อตน ซึ่งบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงที่

จะใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพนี้วัดได้จากแบบสอบถามบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิงที่จะใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของไอเซ็นและฟิชไบน์ (Ajzen & Fishbein , 1980)

ความตั้งใจที่จะใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพ หมายถึง การแสดงเจตนาที่จะใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพคือ งานฐานข้อมูล งานเตรียมและพิมพ์เอกสาร งานวิเคราะห์และวิจัย งานรักษาพยาบาลผู้ป่วย งานเผยแพร่ความรู้และให้ข้อมูล ของพยาบาลวิชาชีพในด้านต่างๆ วัดโดยใช้แบบสอบถามความตั้งใจที่จะใช้คอมพิวเตอร์ในงานบริการสุขภาพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของไอเซ็นและฟิชไบน์ (Ajzen & Fishbein , 1980)

พยาบาลวิชาชีพ หมายถึง พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรเทียบเท่าปริญญาตรี ปริญญาตรี หรือสูงกว่าปริญญาตรี มีใบอนุญาตประกอบโรคศิลปะชั้นหนึ่งที่สามารถการพยาบาลรับรอง และปฏิบัติงานในหน่วยงานต่างๆ ของโรงพยาบาลหนองคาย